

PUBLIC & PRIVATE
SOCIAL RESPONSIBILITY
INITIATIVE
CSR VÄSTSVERIGE

Hållbara inköp

Verktygslåda 2010

CSR VÄSTSVERIGE
DECEMBER 2010

INLEDNING	2
MATERIALINNEHÅLL	2
1. ATT HANTERA OCH BEGRÄNSA SITT ANSVAR	2
2. ATT VISA AFFÄRSNYTTAN & ENGAGERA LEDNINGEN:	3
3. ATT ANVÄNDA STANDARDER OCH CERTIFIERINGAR	4
4. UPPFÖRANDEKODER OCH PROGRAMBESKRIVNING	5
5. ATT UTVÄRDERA EN LEVERANTÖRS PRESTANDA	6
6. HANTERING AV AVVIKELSER	8
7. ANVÄNDBARA LÄNKAR	9

VERKTYGSLÅDAN

Inledning

Detta dokument är en verktygslåda som kan fungera som en guide i arbetet med hållbara inköp. Verkttygslådan har arbetats fram av CSR Västsveriges samverkansgrupp för hållbara inköp under 2010. Medverkande i gruppen var representanter från Volvo Cars, Lindex, Kinnarps, Astra Tech, Santa Maria, Capio, Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet, Chalmers, Upphandlingsbolaget samt Göteborg Energi som tillsammans representerar över 150.000 anställda. Verkttygslådan behandlar 7 områden:

1. Att hantera och begränsa sitt ansvar
2. Att visa affärsnyttan & engagera ledningen
3. Att använda standarder och certifieringar
4. Uppförandekoder och programbeskrivning
5. Att utvärdera en leverantörs prestanda
6. Hantering av avvikelser
7. Användbara länkar

Mer information finns under respektive rubrik här nedan. Där finns även länkar som hänvisar till exempel och mer information.

Materialinnehåll

1. Att hantera och begränsa sitt ansvar

När en organisation börjar överväga omfattningen av sitt ansvar vid införskaffandet av varor och tjänster är det rimligt att ställa sig följande frågor:

- Var går gränsen för ansvar i leverantörskedjan? Hur definierar en organisation detta?
- Hur mycket definieras av branschen, kunderna, media, intressenter, ...?
- Att tydliggöra gränsen för ansvarstagande är viktigt. Process för detta?
- Hur motiverar man sina avgränsningar utåt?
- Eventuellt proaktiva utspel för att påverka samhällsdebatten om vad som är rimligt?

Olika sätt att hantera sitt ansvar genom leveranskedjan:

- Gör en riskanalys per produktområde
- Definiera fastställda formella krav – förstå sin egen ambitionsnivå, tänka igenom sitt företags ställningstagande.
- Förstå vilka resurser som krävs för att driva detta arbete trovärdigt
- Etablera en tydlig koppling till villkorstext i avtal // infoga miljöaspekter och sociala krav i "terms and conditions".

2. Att visa affärsnyttan & engagera ledningen:

Här hittar du information om att bygga ett business case och engagera ledningen runt hållbara inköspraxis.

2.1 Information om affärsnyttan av hållbara inköp

Social Accountability International syn på affärsnyttan

http://www.csrvastsverige.se/download/104_SAI_Business_benefits.pdf

2.2 Att bygga ett business case (Total Cost of Ownership Tools)

Verktyg som Total Cost of Ownership kan hjälpa en organisation att lägga betoningen på de ekonomiska fördelarna av att skapa engagemang kring hållbara inköp. Exempel på TCO:

Miljöstyrningsrådet Livscykelkostnadsanalys, verktyg:

http://www.msr.se/sv/green_procurement/LCC/

3. Att använda standarder och certifieringar

Ett kort informationspaket om ISO26000 standarden och hållbara
inköp:

http://www.csrvastsverige.se/download/121_ISO26000_och_HI.pdf

SA8000 standard presentation från Social Accountability International

http://www.csrvastsverige.se/download/107_SAI_SA8000.pdf

ISO26000 standard presentation

http://www.csrvastsverige.se/download/122_ISO26000.pdf

Information kring Wood och FSC standard från Kinnarps

http://www.csrvastsverige.se/download/49_KINNARPS.pdf

4. Uppförandekoder och programbeskrivning

Här hittar du exempel på övergripande strategier för hållbar upphandling.

SKF programbeskrivning

http://www.csvastsverige.se/download/108_SKF_Program_description.pdf

Lindex programbeskrivning

http://www.csvastsverige.se/download/48_LINDEX_Program_description.pdf

VGR programbeskrivning

http://www.csvastsverige.se/download/61_Presentation_VGR.pdf

Social Fingerprint programbeskrivning från Social Accountability International

http://www.csvastsverige.se/download/103_SAI_Social_Fingerprint.pdf

Upphandlingsbolagets programverktyg

http://www.csvastsverige.se/download/_Avvikelser_och_tillagg_till_ramavtalsvillkor.pdf

http://www.csvastsverige.se/download/_Bilaga_E-handel.pdf

http://www.csvastsverige.se/download/_Forfragningsunderlag_Auditorer.pdf

http://www.csvastsverige.se/download/_Ramavtalsvillkor_UHB.pdf

Exempel på uppförandekoder:

SKF uppförandekod

http://www.csvastsverige.se/download/116_SKF_code_of_conduct_ENG.pdf

Lindex uppförandekod (gemensamma för BSCI medlemmar)

http://www.csvastsverige.se/download/117_LINDEX_Code_of_Conduct.pdf

VGR uppförandekod

http://www.csvastsverige.se/download/118_VGR_Social_responsibility_in_procurement.pdf

IKEA leverantörs uppförandekod

http://www.ikea.com/ms/en_CA/about_ikea/read_our_material/index.html

5. Att utvärdera en leverantörs prestanda

Utvärdera en leverantörs prestanda enligt miljö- och sociala standarder kan göras med processer (5.2) och verktyg (5.1). Med tanke på hur geografiskt spridd den typiska leverantören kan vara, kan arbetet förenklas genom anpassning till lokala sammanhang (5.4) och resurser kan besparas genom att samarbeta med andra (5.3).

5.1 Verktyg för leverantörs resultatutvärdering

SKF illustration:

http://www.csvastsverige.se/download/109_SKF_supplier_performance_tool.pdf

5.2 Audits

Här hittar du information om hur arbetet med att rekrytera revisorer för att genomföra miljö- och sociala revisioner kan se ut genom exemplet med Upphandlingsbolaget

Förfrågningsunderlag för anbudsgivning på auditörer för etiska krav

För mer info, kontakta upphandlingsbolaget,

<http://www.upphandlingsab.goteborg.se>

Svarsblankett - auditörer för etiska krav tjänst

http://www.csvastsverige.se/download/105_UHB_Auditors_Recruitment_Form.pdf

Auditörer för etiska krav – processen

http://www.csvastsverige.se/download/97_UHB_Auditing_process.pdf

Denna information är en del av Upphandlingsbolagets programverktyg som illustreras i (ankare till avsnitt 4 - Upphandlingsbolaget programverktyg)

5.3 Att samordna resurser

Lindex är en medlem av the Business Social Compliance Initiative.

Business Social Compliance Initiative är den bredaste affärsdrivna plattformen för förbättring av sociala krav i den globala leveranskedjan.
BSCI erbjuder företag en omfattande kontroll och kvalificeringssystem som omfattar alla produkter med ursprung i något land. Mer info: <http://www.bsci-eu.org/>

5.4 Anpassning till lokal kompetens och sammanhang

Organisationer kan besluta att ta hänsyn till lokala rättsliga och kulturella särdrag på sina leverantörers fabriker vid bedömning av deras prestanda.

Ikea skapade till exempel en "Global Compliance Council", vars uppgift är att "kalibrera" granskningar baserat på plats utifrån bestämda "parametrar"

http://www.csrvastsverige.se/download/106_IKEA_Global_Compliance_Council.pdf

SA8000 är en standardiserad metod för att bedöma grundläggande skäliga löner:

Med hjälp av SA8000 standarden,

- grundläggande levnadslön beräknas för varje fabriks specifika situation;

- beräkning av grundläggande levnadslön görs av leverantören (eller revisorn) enligt SA8000 riktlinjer och måste verifieras av SA8000 revisorer;

- SA8000 håller sig borta från att rekommendera någon särskild siffra;

- grundläggande levnadslön måste vara tillräcklig för att leva på utan att behöva komplettera med extra tid.

6. Hantering av avvikelser

Information om IKEAs synsätt

http://csrvastsverige.projectsplaces.com/files/111_IKEA_-_Supplier_non-compliance_process.pdf

En rad metoder kan användas för att hantera leverantörer som inte följer etiska krav. Nedan visas hur några av organisationerna i samverkansgruppen arbetat med avvikelser.

Frågor under denna tråd	Processer	Verktyg som används	Illustrationer från medlemmar
Gradera avvikelser	Definiera och beskriva egna prioriteringar	Gradering lista	Lindex (Observation, Deviation, Critical Deviation)
Standardisera utvärdering (lokal kontext)	Skapa en intern "global compliance council"		Ikea http://www.csrvastsverige.se/download/106_IKEA_Global_Compliance_Council.pdf
Kommunicera krav för utvärdering	Inkludera miljö & sociala kriterier vid avtal med leverantörer	Egen uppförandekod, policy, industri kod, ... (se avsnitt 4.)	Ikea I-Way, UHB, VGR SKF
Vidta korrigerande åtgärder	Gradera leverantörer Engagera med leverantörer New Business Hold Avsluta leverantör	Grön Röd Svart typ av lista korrigerande åtgärdsplan	Ikea http://www.csrvastsverige.se/download/120_IKEA_Supplier_gradin_g_staircase.pdf Lindex, SKF SKF Lindex, Ikea

7. Användbara länkar

- 7.1 Miljöstyrningsrådet – Miljöstyrningsrådets uppdrag är att utveckla och administrera verktyg för en hållbar utveckling och att stödja näringsliv och offentlig förvaltning att vidareutveckla miljöarbete på ett systematiskt och kostnadseffektivt sätt.
Mer information: <http://www.msr.se>
- 7.2 CSR Europe Supply Chain portal – Ett webbaserat verktyg för hållbar upphandling som skapats av CSR Europes medlemmar.
Mer information: <http://www.csr-supplychain.org>
- 7.3 Swedwatch – Swedwatch är en religiöst och politiskt obunden organisation som granskar svenska företag i låglöneländer, med målet att bidra till en hållbar global utveckling. Kärnverksamheten är att skriva rapporter.
Mer information: <http://www.swedwatch.org>
- 7.4 Maplecroft – En tjänst som tillhandahåller information om arbetsnormer och arbetstagares rättigheter per land. Exempel från SKF. http://www.csvastsverige.se/download/115_Useful_links_-_Maplecrofts.pdf
- 7.5 IRIN News – Humanitära nyheter och analyser. En tjänst från FN: s kontor för samordning av humanitära frågor - Nyheter och verktyg för sociala frågor och miljöfrågor. Exempel Lindex.
http://www.csvastsverige.se/download/114_Useful_links_-_IRIN.pdf
- 7.6 String – Spårbarhetsverktyg för material om sociala frågor och miljöfrågor. Exempel Lindex.
http://www.csvastsverige.se/download/113_Useful_links_-_STRING.pdf

Hösten 2009 beslutade CSR Västsverige att skapa en tidsbegränsad samverkansgrupp med organisationer och företag baserade i Västra Götaland med fokus på hållbara inköp.

Programmet är designat för att underlätta kompetensöverföring mellan gruppmedlemmarna och för att tillföra extern expertis till hela gruppen.

Den här rapporten beskriver en verktygslåda för hållbara inköp som samverkansgruppen arbetat fram.

www.csrvastsverige.se